

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

CONSULTAȚII

INVESTIȚIILE, FOLOSIREA LOR EFICIENTĂ — SUPPORT MATERIAL AL DEZVOLTĂRII MULTILATERALE A ȚĂRII

În strategia creșterii și dezvoltării economico-sociale elaborată și promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, investițiile constituie suportul material al progresului multilateral și în ritm susținut al societății noastre, al apropierii de țările avansate din punct de vedere economic: „Pentru țara noastră care are de recuperat un important decalaj față de alte state — subliniază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — înfăptuirea consecventă a unui amplu program de investiții (...) constituie condiția hotăritoare de care depinde posibilitatea de a ține pasul cu competiția ce se desfășoară pe plan mondial în domeniul dezvoltării economice și sociale, de a asigura ridicarea gradului de civilizație a societății, satisfacerea în tot mai bune condiții a nevoilor materiale și spirituale ale maselor, construirea socialismului și comunismului“¹⁾.

Ca totalitate a cheltuielilor bănești ce se fac într-o anumită perioadă pentru crearea și achiziționarea de noi fonduri fixe — productive și neproductive — pentru reconstrucția, lărgirea și modernizarea celor existente, investițiile reprezintă mijlocul principal de realizare a reproducției socialiste lărgite, de creștere economică rapidă, de dezvoltare complexă și echilibrată a tuturor ramurilor economice, deopotrivă cu asigurarea progresului fiecărei zone și localități. Practic, pe baza lor se asigură, pe de o parte, creșterea continuă a potențialului productiv al țării prin construirea de noi capacități de producție, extinderea și reutilizarea tehnică a celor în funcție, iar pe de altă parte, dezvoltarea bazei materiale a activităților neproductive prin construirea de obiective social-culturale și de locuit. În acest cadru, sporirea volumului investițiilor, precum și a eficienței acestora vedește o însemnată deosebită în accelerarea progresului economico-social, în dezvoltarea echilibrată, armonioasă a teritoriului național.

AMPLOAREA ȘI SEMNIFICAȚIILE PROFUNDE ALE PROGRAMELOR INVESTIȚIONALE

Volumul investițiilor poate să crească însă numai în cadrul anumitor limite condiționate atât de mărimea fondului național de dezvoltare economico-socială și, în ultimă instanță, de mărimea absolută a veniturii naționale, cât și de rata din venitul național destinată acumulării, de eficiența cu care se utilizează aceasta. Dacă, într-o anumită perioadă de timp, partea din venitul național destinată acumulării este ridicată se creează posibilitatea ca — în condițiile constituirii unui amplu program de investiții și ale folosirii lui eficiente — ritmul creșterii economice să fie mai înalt, procesul dezvoltării economico-sociale să fie reluat pe o treaptă superioară.

În ultimele decenii pe plan mondial cota din venitul național destinată dezvoltării a cunoscut o tendință de creștere, țările avansate ale lumii realizând o rată înaltă de acumulare care, în condițiile actuale, datorită exigențelor revoluției tehnico-științifice contemporane, ritmului său rapid de desfășurare, devine și mai importantă pentru asigurarea progresului economic și social. Referindu-ne la țara noastră, alocarea sistematică a unei părți sporite din venitul național — circa o treime — pentru dezvoltare a constituit și constituie un imperativ vital. El izvorăște pe de o parte din necesitatea asigurării unor ritmuri înalte de creștere, superioare țărilor dezvoltate, pentru ca România, aflată încă în stadiul de țară în curs de dezvoltare, să poată înlătura decalajele existente și să se înscrie în rândul statelor avansate ale lumii, iar pe de altă parte din necesitatea — de altfel strâns interferată cu primul aspect — de crearea a unei puternice baze tehnico-materiale, încorporând realizări de vîrf ale științei și tehnicii moderne, în măsură să asigure edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 573.

Sursele de finanțare a investițiilor în economia noastră se concentrează în bugetul de stat, pe baza acestora urmînd să se execute toate lucrările prevăzute în planul național unic de dezvoltare. Aceste lucrări se desfășoară planificat în deplină concordanță cu necesitățile obiective de dezvoltare a economiei și posibilitățile sale reale, potrivit condițiilor concrete ale fiecărei etape a construcției socialiste. Volumul și structura investițiilor, repartizarea lor pe ramuri și în profil teritorial, construcția obiectivelor economice și social-culturale de importanță deosebită, hotărîtoare pentru destinele țării, sînt stabilite de forurile supreme ale partidului și statului, ca exponente ale întregii națiuni.

Pentru a asigura crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale în proporții optime, ritmurile înalte ale reproducerii lărgite, pentru a asigura propășirea economică și socială a țării, participarea sa activă la schimbul de valori materiale pe plan mondial etc., statul nostru a înfăptuit și înfăptuiește un vast program de investiții, al căror volum a crescut continuu. Astfel, în perioada 1951—1979 au fost investite în economia națională 1964,9 miliarde lei. Semnificativ pentru amploarea în creștere a programelor de investiții este însuși faptul că numai în anii actualului cincinal se realizează lucrări de investiții în valoare de circa 970 miliarde lei, egale cu volumul total al investițiilor din cele trei cincinale precedente. Repartizarea întregului volum de investiții pe cincinale pune pregnant în evidență rolul și importanța perioadei de după 1966 pentru realizarea programului investițional, pentru făurirea unei economii moderne, competitive (vezi tabelul).

TABEL.

Investițiile realizate în economia națională în perioada 1951—1980*

Perioada	Volumul investițiilor (mld. lei)	Ponderea cincinalelor în volumul total (în %)	Creșterea față de perioada precedentă (în %)	Ritm mediu anual de creștere (în %)
1951—1955	61,9	3	100	18,2
1956—1960	100,2	5	161	10,1
1961—1965	199,7	9	199	14,8
1966—1970	330,8	15	166	10,7
1971—1975	549,0	25	166	10,7
1976—1980	930,0	43	176	12,0
1950—1980	2171,6	100	—	—

* Calculat pe baza datelor din „Anuarul statistic al R.S.R.”, 1979, p. 374—375.

Așa cum se desprinde din tabel, în mod deosebit în anii de după 1965 au fost realizate programe de investiții de o amploare din ce în ce mai mare, comparativ atît cu perioada anterioară, cît și de la cincinal la cincinal. Cea mai mare parte a fondurilor de investiții au fost destinate ramurilor producției materiale. În anii cincinalului 1976—1980, de exemplu, cea mai mare parte a fondurilor de investiții — circa 90 la sută — a fost orientată spre construirea de obiective productive în vederea creșterii potențialului economic al țării, dezvoltării ramurilor producției materiale. De mărimea și repartizarea pe ramuri a fondurilor destinate lărgirii producției și de eficiența folosirii lor depînd, în măsură hotărîtoare, amploarea și intensitatea modernizării structurii economiei naționale, ritmul creșterii economice, nivelul produsului social și al venitului național, bunăstarea celor ce muncesc. Din volumul investițiilor productive două treimi au fost destinate industriei, îndeosebi

cele prelucrătoare; fonduri importante de investiții au fost alocate agriculturii, altor sectoare ale economiei etc.

Ca urmare a înfăptuirii programului de investiții, în anii industrializării socialiste au fost construite și au început să producă în toate ramurile producției materiale mii de întreprinderi și secții noi, înzestrate cu utilaje de înaltă tehnicitate. Numai în ultimii 8 ani au fost puse în funcțiune peste 3 200 noi capacități de producție în industrie, iar un număr important de fabrici și uzine au fost dezvoltate și modernizate.

În aceste condiții, la sfîrșitul anului 1978 valoarea fondurilor fixe ale economiei naționale era de peste 7 ori mai mare în comparație cu anul 1950, a fondurilor fixe din industrie de 17 ori, iar a celor din agricultură — de 4,3 ori. Din valoarea fondurilor fixe totale de circa 1 800 miliarde lei în 1979, peste 60 la sută au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu, ceea ce demonstrează procesul rapid de înnoire a bazei tehnico-materiale, caracterul modern al aparatului de producție de care dispune economia noastră națională. Din sporul de peste 700 miliarde lei al fondurilor fixe, în cincinalul actual aproximativ $\frac{2}{3}$ revin industriei și agriculturii. Valoarea fondurilor fixe totale se va ridica la sfîrșitul acestui an la circa 2 000 miliarde lei.

În cincinalul 1981—1985 va fi alocat un însemnat volum de investiții, de 1 300—1 350 miliarde lei — superior întregului volum efectuat între anii 1951—1975 și de peste 20 de ori mai mare decît cel realizat în perioada 1951—1955. Este un nivel care demonstrează elocvent atît vigoarea economiei românești, cît și efortul însemnat pe care întregul nostru popor îl face pentru dezvoltarea și prosperitatea țării. Circa 85 la sută din totalul acestor investiții vor fi orientate cu prioritate spre dezvoltarea ramurilor productive. Se prevede, astfel, să fie construite peste 1 200 noi capacități și modernizate circa 1 100 unități industriale importante, construite peste 375 noi capacități în agricultură, precum și numeroase alte obiective economice, științifice, sociale și culturale. Ca urmare a înfăptuirii acestui amplu program de investiții, fondurile fixe totale vor ajunge în 1985 la 3 000 miliarde lei, din care 77 la sută productive.

Un element definitoriu al politicii de investiții promovată de partid îl constituie asigurarea unei dezvoltări armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, cu efecte dintre cele mai însemnate pe plan economic și social. Potrivit acestei orientări, în scopul ridicării județelor mai puțin dezvoltate la o viață economică și social-culturală nouă, accelerării ritmului de creștere a producției industriale, agricole etc., acestora li s-a alocat și urmează să li se aloce însemnate fonduri de investiții, cu mult peste nivelul mediu pe țară. În cincinalul 1981—1985 se prevede să se realizeze o nouă și importantă etapă în dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor țării; criteriul principal de apropiere a acestora va fi nivelul producției globale pe locuitor.

OBȚINEREA UNEI EFICIENȚE SPORITE DE LA FIECARE LEU INVESTIT

Un obiectiv fundamental al politicii partidului în domeniul investițiilor îl constituie obținerea unei eficiențe economice cît mai ridicate în acest domeniu de activitate. **Cu cît cheltuielile de investiții, făcute într-o anumită perioadă de timp, vor fi folosite mai eficient, cu atît rezultatele obținute în economia națională vor fi mai mari.** Tocmai de aceea se impune compararea riguroasă a cheltuielilor efectuate cu rezultatele obținute și determinarea modalităților concrete de acțiune vizînd sporirea continuă a eficienței economice a investițiilor. „Trebuie să urmărim permanent eficiența economică a investițiilor — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — una din cerințele esențiale pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru creșterea avuției întregului popor“²⁾.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1979, p. 38.

COLABORARE SUSȚINUTĂ ÎNTRE TOȚI FACTORII RĂSPUNZĂTORI

Investițiile mobilizează pe întreaga lor durată de execuție mari resurse materiale și de muncă ale căror efecte utile se fac resimțite în plan economic și social după terminarea lucrărilor și intrarea în funcțiune a obiectivului respectiv. În aceste condiții, societății noastre socialiste nu-i poate fi deloc indiferent modul cum se stabilesc opțiunile în materie de investiții, pe ce termen se alocă resursele, cum sînt ele cheltuite și, mai ales, ce rezultate se vor obține și după cît timp. Raportat la acești factori, deciziile privind realizarea de noi capacități de producție sau dezvoltarea celor existente, trebuie să se fundamenteze pe analiza riguroasă a capacităților ce se află în funcțiune, în sensul utilizării lor depline și cu maximum de eficiență, al folosirii integrale a spațiilor de producție, a evidențierii rezervelor încă nevalorificate; astfel crearea de noi capacități se justifică din punct de vedere economic numai dacă suprafețele construite și capacitățile existente sînt utilizate corespunzător prin folosirea integrală a mașinilor și utilajelor, a timpului de lucru.

Creșterea eficienței economice a investițiilor este condiționată de calitatea activității de realizare a fiecărei investiții în parte. Din această perspectivă pot fi desprinse unele căi concrete de sporire a eficienței care privesc însăși etapele de realizare a investițiilor: — perioada de pregătire, de execuție și de atingere a parametrilor proiectați după intrarea în funcțiune a obiectivelor și capacităților de producție.

În perioada de pregătire, creșterea eficienței economice a investițiilor este determinată nemijlocit de calitatea activității participanților la realizarea lucrărilor de investiții. Se are în vedere ca noile obiective să fie incluse în planurile de dezvoltare economico-socială numai pe baza unor studii preliminare, cu caracter tehnic și economic, care să fundamenteze temeinic necesitatea, oportunitatea și eficiența lor economică; de asemenea, documentația tehnică și proiectele de execuție trebuie pregătite din timp — cu cel puțin un an înainte de începerea lucrărilor, urmărindu-se deopotrivă găsirea soluțiilor celor mai bune constructive și tehnologice pentru a se putea obține efecte economice superioare de pe urma fondurilor investite.

Ca urmare a sarcinilor tratate de conducerea de partid și de stat privind reducerea consumurilor de materiale este necesar ca, în perioada de pregătire, titularii de investiții să acționeze în direcția promovării de către institutele de proiectare a celor mai eficiente soluții constructive, bazate pe folosirea de materiale ieftine și ușoare, dar care să confere trănicie și durabilitate construcțiilor, comportare ireproșabilă în exploatare; în același timp, ele trebuie să asigure încadrarea în plafoanele de resurse aprobate la nivel central. În legătură cu aceasta, măsurile practice întreprinse deja pe linia înlocuirii soluțiilor constructive ce duceau la consumuri ridicate de materiale și la scumpirea lucrărilor, au contribuit, în cei patru ani ai cincinalului actual, la reducerea costurilor investițiilor cu peste 100 miliarde lei, fonduri care au fost orientate, apoi, spre construirea altor obiective cu caracter productiv și social-cultural.

Studiile tehnico-economice și proiectele de execuție vor putea asigura realmente creșterea eficienței economice a investițiilor numai promovînd tehnica și tehnologia modernă, stabilind cu judiciozitate capacitatea optimă de producție a obiectivului economic, amplasarea sa corespunzătoare pe teritoriul țării, eșalonarea echilibrată a lucrărilor pentru darea lui rapidă și succesivă în funcțiune, reducerea ponderii cheltuielilor pentru construcții-montaj etc. „Trăgînd toate învățămintele din lipsurile manifestate în acest cincinal — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres al partidului — este necesar să fie luate toate măsurile pentru pregătirea temeinică a lucrărilor de investiții, astfel ca nici o lucrare să nu mai înceapă, decît după aprobarea studiilor tehnico-economice și a proiectelor de execuție”³⁾.

În perioada de desfășurare a lucrărilor și de atingere a parametrilor tehnico-economici proiectați, creșterea eficienței economice a investițiilor depinde, în măsură însemnată, de calitatea muncii factorilor investiționali — constructorul, furnizorul de utilaje și beneficiarul — în ce privește realizarea la timp și în condiții calitative corespunzătoare a tuturor investițiilor, intrarea în producție la termenele stabilite a noilor capacități și funcționarea lor la parametrii proiectați constituie sarcina primordială a acestor factori. Tocmai în această perspectivă se cer depuse eforturi stăruitoare pentru accelerarea activității pe toate șantierele de construcții-montaj, pentru recuperarea rapidă a restanțelor, constituindu-se astfel premisele pentru înfăptuirea ireproșabilă a programului de investiții în anul sau perioada următoare. „O atenție deosebită — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie acordată realizării la timp și de calitate corespunzătoare a tuturor investițiilor, intrării în producție la termenele stabilite a nollor obiective și funcționării lor la parametrii proiectați”. Printre direcțiile practice de acțiune pentru transpunerea în viață a acestor cerințe relevăm: concentrarea mijloacelor materiale, financiare și de forță de muncă pe un număr relativ restrîns de obiective; adoptarea în mod sistematic de soluții tehnice și constructive noi, moderne și economice; industrializarea, mecanizarea lucrărilor de construcții, organizarea și dotarea tot mai bună a șantierelelor de construcții; aprovizionarea ritmică cu materii prime și materiale; livrarea instalațiilor tehnologice necesare în ordinea cerută de montaj; respectarea strictă a numărului de lucrători stabiliți în proiect ș.a.

Este necesar, de asemenea, ca fondurile de investiții planificate să fie orientate cu precădere spre obiectivele în curs de execuție și care au condiții de punere rapidă în funcțiune. În același timp, o atenție deosebită trebuie să se acorde finalizării obiectivelor de investiții din cadrul tuturor județelor, pentru ca acestea să poată să dispună de potențialul de producție prevăzut. Mai trebuie amintit și faptul că materializarea la timp, și chiar mai devreme, a nollor obiective prevăzute va contribui la pregătirea corespunzătoare a obiectivelor cincinalului următor. Iată de ce, acest ultim an al cincinalului actual trebuie să fie considerat, pe toate șantierele de investiții, ca an hotărîtor, iar darea rapidă în exploatare a tuturor nollor obiective și capacități — ca sarcină primordială de mare răspundere profesională și politică. Dacă constructorii, beneficiarii de investiții, furnizorii de utilaje și producătorii de materiale de construcții vor conlucra strîns pe întreaga perioadă de execuție și vor acționa energic în direcția soluționării operative și eficiente a tuturor problemelor cu care ei se confruntă, atunci obiectivele economice prevăzute vor fi realizate la termen, ritmic și la un nivel calitativ corespunzător. Un rol de cea mai mare însemnătate în această direcție revine organelor și organizațiilor de partid ale unităților antrenate în activitatea de investiții — factori de bază în mobilizarea întregului potențial material și uman pentru materializarea obiectivelor programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

prof. dr. Marin MEHEDIȚIU

INTREBĂRI

1. Care este rolul investițiilor în procesul dezvoltării economico-sociale a țării?
2. Ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a crește eficiența fiecărui leu investit?
3. Care sînt căile unei bune colaborări între factorii investiționali? Ce posibilități concrete vedeți pentru a veni în întîmpinarea acestei cerințe?

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1979, p. 39.

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE — OBIECTIV DE BAZĂ ÎN TOATE RAMURILE ECONOMIEI NAȚIONALE

În deplină concordanță cu cerințele Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. acordă o importanță primordială creșterii mai accentuate a eficienței economice, ca o condiție esențială a progresului economico-social al țării și a ridicării nivelului de trai, material și spiritual al poporului. „În cincinalul 1981—1985 — se prevede în Directivele Congresului al XII-lea — se va pune un accent sporit pe creșterea eficienței economice în toate ramurile economiei naționale, pe perfecționarea funcționării noului mecanism economico-financiar, introdus și generalizat în actualul cincinal, pe aprofundarea laturilor calitative ale întregii activități economico-sociale, utilizarea cu maximum de randament a tuturor resurselor societății”.

Însemnătatea cu totul deosebită a creșterii mai accentuate a eficienței economice în perioada actuală decurge, înainte de toate, din esența și cerințele etapei pe care o parcurge construcția socialistă în țara noastră și ale asigurării în continuare a dinamismului economiei românești, gospodărirea cu maximum de eficiență a tuturor resurselor reprezentând, în concepția partidului nostru, o trăsătură de bază a economiei socialiste. „Efortul pentru sporirea eficienței producției materiale, pentru ridicarea calitativă a întregii noastre activități economice — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — reprezintă o problemă fundamentală a construcției socialiste în etapa actuală. Realizarea acestui obiectiv va asigura o dezvoltare tot mai dinamică a economiei pe calea progresului și bunăstării, va accelera mersul nostru înainte pe drumul civilizației socialiste”.

AMPLIFICAREA CONTRIBUȚIEI FACTORILOR CALITATIVI

Creșterea în continuare a producției de bunuri materiale și servicii și sporirea în ritmuri sustinute a venitului național necesită, după cum este știut, creșterea resurselor de muncă, materiale și financiare atrase și utilizate în procesul reproducției sociale. În acest sens, documentele Congresului al XII-lea prevăd măsuri ample pentru lărgirea bazei de materii prime și energetice, sporirea volumului investițiilor și a fondurilor fixe, ca și a celor circulante folosite în producție, pentru lărgirea suprafeței arabile în agricultură, precum și pentru creșterea populației ocupate în economia națională. Posibilitățile realizării reproducției socialiste lărgite pe seama acestor factori sînt, însă, limitate, pe de o parte, de faptul că populația țării și resursele de muncă nu vor spori decît în limitele a un procent-un procent și jumătate, iar pe de altă parte pentru că resursele noastre naturale sînt relativ limitate, creșterea volumului acestora necesitînd cheltuieli tot mai mari.

Un factor important care acționează în aceeași direcție și de care ține seama partidul nostru în conceperea și conducerea procesului de dezvoltare economico-socială îl reprezintă și fenomenele noi apărute în economia mondială, îndeosebi implicațiile prelungirii crizei economice mondiale, agravată de criza energetică și de materii prime, de creșterea exagerată a prețurilor petrolului și a altor materii prime de bază, concomitent cu amplificarea crizei valutar-financiare, factori ce determină ca sporirea suplimentară a resurselor prin import să atragă după sine o creștere a cheltuielilor valutare. Susținerea dinamismului economic în

perioada următoare trebuie, ca urmare, să se bazeze pe creșterea contribuției factorilor calitativi, intensivi ai dezvoltării, sporirea mai accentuată a eficienței cu care sînt folosite resursele ocupînd în acest context un loc central. Orientarea amintită este cu atît mai justificată cu cît la unii indicatori de eficiență decalajele care mai despart România de țările dezvoltate sînt încă relativ mari (2—4 ori la productivitatea muncii, 2—3 ori la consumul de energie pe o unitate de venit național etc.), iar accentuarea laturilor calitative ale activității economice și sociale, ca orientare care străbate întreaga concepție de dezvoltare a țării în perioada 1981—1985 și transformarea României într-o țară socialistă mediu dezvoltată implică, în mod necesar, asigurarea de parametri tehnico-economici ai produselor la nivel mondial, productivitate înaltă, costuri reduse și o rentabilitate ridicată.

Ca urmare a orientării activității tuturor ramurilor și întreprinderilor spre creșterea eficienței economice, promovată cu consecvență de partidul nostru, în ultimul deceniu și jumătate s-au realizat importante economii de muncă vie și materializată și au crescut indicii de folosire a fondurilor de producție. Este edificator faptul că în actualul plan cincinal productivitatea muncii în industria socialistă crește într-un ritm mediu anual de 8,8%, costurile totale la 1000 lei producție marfă industrială vor fi cu peste 7% mai mici, iar ritmul mediu anual de creștere a venitului național — 10,4% — devansează ritmul mediu anual de creștere a produsului social — 9,5%.

Cu toate acestea, așa cum s-a arătat la Congres, și cum se menționează și în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială pe anul 1979, în unele întreprinderi și ramuri s-au manifestat neajunsuri și rămîneri în urmă mai ales în realizarea producției fizice și a investițiilor, neacordîndu-se suficientă atenție problemelor eficienței economice, reducerii consumurilor de materiale și combustibil, folosirii depline a capacităților de producție. Toate acestea sporesc răspunderea organelor colective de conducere din unitățile economice și ministere, a organelor și organizațiilor de partid pentru utilizarea cu spirit gospodăresc a materiilor prime și energiei, a tuturor resurselor pe care le folosesc în activitatea economică. „Este necesar — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres — ca toți oamenii muncii, toate organizațiile de partid să facă totul pentru ca întreaga noastră activitate economică să se desfășoare cu cea mai înaltă eficiență, asigurînd creșterea continuă a bogăției naționale, baza sigură — și singura bază — pentru dezvoltarea continuă a patriei, ridicarea bunăstării poporului”.

În concepția partidului nostru, pentru ca eficiența economică să constituie un factor de bază al creșterii economice, preocuparea pentru ridicarea ei trebuie să pătrundă toate sferele procesului reproducției socialiste, toate momentele deciziei economice și ale activității de conducere, începînd cu elaborarea și fundamentarea planului de la nivelul economiei naționale și al ramurilor acestuia și pînă la fiecare sector și loc de muncă. Împletirea organică a criteriilor economice cu cele sociale, a optimului macroeconomic cu optimul microeconomic și subordonarea creșterii eficienței economice țelului fundamental al politicii de făurire a noului orînduirii — creșterea bunăstării întregului popor — și nevoilor reale ale societății reprezintă o expresie elocventă a

abordării multidimensionale, de pe pozițiile economicului, dar și ale umanismului socialist, a cerințelor îmbunătățirii continue a raportului dintre eforturi și rezultatele activității economice.

TABEL
Repere privind creșterea eficienței economice
in cincinalul 1981—1985

— în procente —

	Prevederi 1985 față de plan 1980
Produs social	133,5—137,5
Venit național	138,0—143,0
Coefficient de devansare a creșterii produsului social de către cea a venitului național	1,03—1,04
Reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social	2,2
Creșterea venitului național ca urmare a reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social (miliarde lei)	peste 40
Productivitatea muncii sociale	150
Productivitatea muncii în industrie (calculată pe baza producției nete)	140,0—143,5
Productivitatea muncii în construcții (cal. pe baza producției nete)	130,0—135,0
Creșterea indicelui de valorificare a materiilor prime de bază și energiei	32—34
Reducerea indicelui de consum de energie primară în industrie	21—23
Reducerea cheltuielilor totale la 1000 lei producției marfă în industrie	7—8
Reducerea cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă în industrie	5,5—6,0

ACȚIUNI HOTĂRÎTE ÎN FIECARE UNITATE PENTRU MATERIALIZAREA CORELAȚIILOR DE ANSAMBLU

Viitorul plan cincinal conține unele schimbări importante în ce privește corelațiile și indicatorii de bază ai dezvoltării economico-sociale, care într-o formă sintetică reflectă creșterea mai accentuată a eficienței economice. Semnificative pentru această optică sînt: continuarea procesului de creștere mai accentuată a venitului național față de produsul social; creșterea mai accentuată a venitului național față de creșterea volumului investițiilor; sporirea mai rapidă a producției industriale nete față de creșterea producției globale — indice de devansare 1,11%; devansarea creșterii producției de energie electrică de către producția industrială etc.

Insemnătatea economică și socială a realizării acestor corelații este mai bine evidențiată dacă se are în vedere conținutul lor economic. Astfel, referindu-ne la cea mai sin-

tetică dintre ele, este evident că venitul național, care prezintă sursa acumulării și consumului, crește mai repede față de produsul social în condițiile în care consumurile productive de materiale și energie, cheltuielile materiale se reduc sau cresc într-un ritm mai mic în comparație cu venitul național. Calculele arată, de exemplu, că dacă venitul național pentru care Directivele Congresului al XII-lea al partidului prevăd un ritm mediu anual de creștere de 6,7—7,4%, ar crește în medie anuală cu numai 6,0—6,6% — cît s-a prevăzut pentru produsul social — la nivelul anului 1985 ar fi necesare importante resurse materiale suplimentare față de prevederile din Directive. Ca urmare, venitul național ar fi mai mic cu o valoare care numai la nivelul ultimului an al cincinalului viitor ar echivala cu investițiile necesare pentru construcția a circa 300 mii de apartamente.

Realizarea corelației mai sus analizate, dintre venitul național și produsul social, cere ca pentru fiecare unitate de valoare nou creată să se consume o cantitate mai mică de mijloace de producție, iar la nivelul fiecărei întreprinderi, ca și al întregii industrii, valoarea producției nete să crească mai repede decît producția globală.

Factorul hotărîtor al sporirii producției materiale, a venitului național, și a eficienței economice îl reprezintă creșterea mai accentuată a productivității sociale a muncii care va trebui să ajungă în 1985 la circa 84 mii lei față de 35 mii lei cît era în 1965. Insemnătatea folosirii depline a tuturor posibilităților existente în acest sens în fiecare întreprindere este dată și de faptul că pe întreaga industrie la nivelul anului 1985 creșterea productivității muncii numai cu un singur procent va echivala cu un spor de producție de 14,7 miliarde lei, față de 9,3 miliarde lei în anul 1980.

O contribuție hotărîtoare la sporirea mai accentuată a eficienței economice o au ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, gospodărirea acestora cu înalt simț de răspundere. Pentru viitorul plan cincinal se prevede, așa cum rezultă din tabelul alăturat, sporirea gradului de valorificare a materiilor prime cu cel puțin 34%, iar indicele de consum de energie primară în industrie să se reducă cu cel puțin 21—23%.

Rolul hotărîtor în realizarea acestui obiectiv îl au dezvoltarea prioritară a ramurilor de vîrf ale industriei și ridicarea gradului de tehnicitate al tuturor ramurilor industriale, intensificarea procesului de restructurare a industriei, prin dezvoltarea mai accentuată a ramurilor mici consumatoare de energie și materii prime, folosirea unor noi surse de energie, dezvoltarea puternică a cercetării științifice și a ingineriei tehnologice, perfecționarea tehnicii și tehnologiilor de fabricație. Este semnificativ în această privință faptul că în industria construcțiilor de mașini la un milion de lei producție se consumă de 4,3 ori mai puțin combustibil decît în metalurgie și de 10 ori mai puțin față de industria materialelor de construcții. În aceste condiții această ramură va cunoaște cel mai ridicat ritm de creștere — 10,7—11,7% — iar în cadrul ei, vor spori mai rapid producția mijloacelor de automatizare și de tehnică de calcul, industria de mecanică fină, optică, echipamente și elemente hidraulice și pneumatice și cea de mașini-unelte pentru așchieră metalelor. Evoluții similare au loc și în alte ramuri industriale. În industria chimică se acordă prioritate produselor de sinteză, iar industria lemnului se va dezvolta în principal pe seama sporirii gradului de valorificare a masei lemnoase, în 1985 utilizîndu-se aceeași cantitate de lemn-materie primă ca în 1980. Directivele Congresului al XII-lea al partidului subliniază că dezvoltarea în continuare a țării noastre depinde într-o măsură

ră tot mai mare de resursele de care dispunem, fiind imperios necesar ca să obținem pe tona de materii prime o valoare economică echivalentă cu cea realizată în țările dezvoltate, ca o **condiție esențială pentru depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare în care se găsește România.**

REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE ȘI ENERGETICE

O contribuție deosebită la ridicarea eficienței economice — pe fondul celor arătate — urmează să o aibă reducerea consumurilor materiale și energetice și astfel a costurilor — îndeosebi a cheltuielilor materiale — și creșterea rentabilității, a beneficiilor. Directivele Congresului prevăd o reducere a cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă industrială cu 7—8% față de 1980, iar la cheltuielile materiale cu 5,5—6,0%. Volumul de economii ce urmează a fi realizat prin reducerea costurilor în perioada 1981—1985, se ridică în industrie la peste 190 miliarde lei, din care mai mult de 65% urmează să fie obținute pe seama reducerii cheltuielilor materiale. Este important de menționat — mai ales pentru ceea ce poate reprezenta contribuția fiecărui om al muncii din întreprinderi — faptul că dacă în industria republicană la nivelul anului 1985, costurile de producție s-ar reduce cu un leu peste prevederi, s-ar putea realiza un spor suplimentar al venitului național de peste 1,2 miliarde lei.

Cele mai importante direcții de acțiune de reducere a cheltuielilor materiale și în general a costurilor de producție privesc ridicarea nivelului tehnic al produselor prin asimilarea de produse noi cu caracteristici tehnico-economice superioare, re-proiectarea și modernizarea celor aflate în fabricația curentă; reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, de combustibil și energie; perfecționarea tehnologiilor de producție; gospodărirea cu înalt simț de răspundere a tuturor materiilor prime, materialelor și energiei; accentuarea preocupărilor pentru recuperarea și refolosirea materiilor prime, materialelor și ambalajelor; recondiționarea și refolosirea pieselor și subansamblelor; creșterea productivității muncii; eliminarea unor cheltuieli neproductive; reducerea cheltuielilor generale ale întreprinderii.

Ca urmare a celor arătate, pe ansamblul economiei naționale, ponderea cheltuielilor materiale în produsul social urmează să se reducă, așa cum s-a subliniat la Congres, de la 57,7% în 1980 la 55,5 în 1985. Pe această bază urmează să se obțină o parte importantă din sporul prevăzut al venitului național, dacă avem în vedere că la nivelul anului 1985 un singur procent de reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social echivalează cu un venit național suplimentar de 19 miliarde lei.

O cale importantă de ridicare a eficienței economice o reprezintă funcționarea mai bună a acestui mare potențial tehnic, constituit de fondurile fixe în valoare de 3 000 mld. lei la sfârșitul anului 1985, ridicarea gradului de folosire a fondurilor fixe. Pentru aceasta Directivele Congresului al XII-lea prevăd ca în 1985 la 1 000 lei fonduri fixe, valoarea neamortizată, să se obțină o producție globală de 1 800 lei și o producție netă de peste 600 lei; pe seama ridicării creșterii gradului de utilizare al fondurilor fixe în industrie urmează să se asigure în 1985 față de 1980 peste o cincime din întregul spor prevăzut al venitului național.

O importanță deosebită în această privință au următoarele căi de urmat: utilizarea deplină a capacităților de producție existente; scurtarea termenelor de realizare a investițiilor și atingerea în termen a parametrilor tehnico-economici proiectați — calculele de specialitate arată de exemplu, că prin intrarea în funcțiune în medie cu o lună în avans a capacităților noi de producție în cincinalul 1981—1985 s-ar obține un spor de circa 15 miliarde lei producție globală și respectiv 5 miliarde lei producție netă; modernizarea mașinilor și utilajelor, utilizarea integrală a fondului disponibil al mijloacelor tehnice; întreținerea, repararea și exploatarea rațională a mașinilor și utilajelor; organizarea științifică a procesului de producție.

O contribuție însemnată la creșterea eficienței economice trebuie să o aducă și mărirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, accelerarea cu o singură zi a acestora putând să elibereze în industrie fonduri pentru finanțarea unei producții de circa 14 miliarde lei la nivelul anului 1985. De asemenea, **ridicarea eficienței economice a investițiilor, precum și a comerțului exterior, îmbunătățirea calității producției în toate ramurile economiei naționale, reprezintă componente importante ale procesului complex și amplu de creștere a eficienței întregii activități economice.**

Realizarea sarcinilor puse de documentele Congresului al XII-lea în aceste domenii este legată, înainte de toate, de afirmarea consecventă a revoluției tehnico-științifice contemporane, de dezvoltarea cercetării științifice și tehnologice.

Aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare creează premise superioare pentru creșterea eficienței. Acestea decurg, în primul rând, din competențele și răspunerile sporite care revin organelor colective de conducere, tuturor oamenilor muncii din unitățile economice în elaborarea și fundamentarea prevederilor de plan și în adoptarea tuturor deciziilor care privesc gospodărirea cu maximum de eficiență a fondurilor. În al doilea rând, posibilități largi de optimizare a deciziilor economice creează perfecționarea sistemului de indicatori, introducerea unor indicatori de plan ai activității care pun în evidență în mai mare măsură laturile calitative și creșterea rolului indicatorilor de eficiență. În fine, trebuie remarcate și formele noi de repartizare a beneficiului și de formare a fondurilor destinate reproducției largite, satisfacerii unor nevoi sociale și stimularea materială a oamenilor muncii, care se află în legătură directă cu modul în care sînt gospodărite resursele materiale, de muncă și financiare și se realizează indicatorii de eficiență. În acest fel se asigură o armonizare mai bună a intereselor generale, cu cele colective și individuale, cu ample efecte pozitive asupra producției sociale.

Prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

INTREBĂRI

1. Care sînt factorii care fac necesară creșterea mai accentuată a eficienței economice în actuala etapă?
3. Ce loc ocupă reducerea consumurilor de energie și materiale în ansamblul procesului de sporire a eficienței?
3. Analizați căile concrete de sporire a eficienței și semnificațiile lor economice. Care sînt principalele corelații din economie ce reprezintă eficiența activității de producție?

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — ELEMENT HOTĂRÎTOR AL PROGRESULUI ECONOMIC-SOCIAL

În condițiile în care omenirea contemporană este profund confruntată cu fenomene de criză economică, documentele Congresului al XII-lea al partidului, bazându-se pe realizările remarcabile obținute în cincinalele anterioare prevăd ritmuri înalte de dezvoltare economică menite să asigure intrarea țării noastre într-o fază nouă, calitativ superioară a procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, în deplină concordanță cu obiectivele stabilite în Programul partidului, cu interesele fundamentale ale națiunii noastre. O caracteristică esențială a dezvoltării economiei noastre în următorii ani este intensificarea factorilor calitativi în toate sectoarele de activitate și, înainte de toate, creșterea mai accentuată a productivității muncii sociale care, în condițiile micșorării relative a resurselor materiale în general și în mod deosebit a resurselor energetice, reprezintă un factor decisiv al menținerii dinamismului creșterii economice.

INDICATORI DE EXPRIMARE

Apreclerea și determinarea productivității muncii se face pe baza unor anumite criterii și indicatori. Un prim criteriu îl reprezintă cheltuiala de muncă vie pe unitate de produs. Deși are o mare importanță practică, cheltuiala de muncă vie pe unitatea de produs nu reflectă însă pe deplin nivelul și dinamica productivității muncii, ci doar parțial, datorită faptului că în procesul de producție se consumă atât muncă vie, nemijlocită cit și muncă trecută, materializată în mijloacele de producție utilizate. De aici necesitatea de a aprecia și determina productivitatea muncii în funcție de cheltuiala totală de muncă pe unitatea de produs. Diminuarea acestei cantități totale de muncă pe unitatea de produs reprezintă criteriul fundamental al creșterii productivității muncii.

Pe baza primului criteriu se determină productivitatea muncii vii nemijlocite. Pornind de la celălalt criteriu, se determină productivitatea întregii munci sociale. Un indicator care a căpătat o largă circulație pentru exprimarea productivității întregii munci sociale îl reprezintă venitul național raportat la numărul de persoane ocupate în sfera productivă la nivelul economiei naționale, iar la nivelul ramurii sau întreprinderii — producția netă raportată la numărul de persoane ocupate în ramura sau întreprinderea respectivă.

Pe baza documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 privitoare la perfecționarea mecanismului economico-financiar, exorimarea în unități valorice a productivității muncii se face cu ajutorul producției nete, indicator care arată sintetic ceea ce s-a creat nou în decursul unei perioade de timp prin utilizarea resurselor materiale și de muncă. Generalizarea utilizării producției nete la calcularea productivității muncii urmărește să stimuleze întreprinderile în economisirea materiilor prime și materialelor, combustibilului și energiei, în folosirea mai bună a mașinilor, utilajelor, instalațiilor, în valorificarea cu eficiență sporită a resurselor naturale, precum și a celor umane. În unități fizice, productivitatea muncii se calculează prin raportarea manoperei totale stabilite în om-ore la producția aferentă acesteia, exprimată în unități naturale sau convențional-naturale.

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII — CERINȚĂ ESENȚIALĂ A DEZVOLTĂRII

Importanța creșterii productivității muncii sociale pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate rezultă din implicațiile acesteia asupra producției valorilor de întrebuințare, asupra valorii produselor, competitivității exportului, nivelului de trai, în ultimă instanță, asupra

creșterii economice și progresului general al societății noastre. Pentru creșterea producției valorilor de întrebuințare, însemnătatea productivității muncii este relevantă de faptul că cea mai mare parte a sporului volumului fizic al venitului național este rezultatul sporirii productivității muncii sociale. Totodată, creșterea productivității muncii determină modificări în mărimea valorii pe unitatea de produs. Sporirea productivității muncii înseamnă economie de muncă socială — vie și materializată — care reprezintă substanța valorii produselor.

În același timp, creșterea productivității muncii determină modificări în structura valorii produselor, iar pe ansamblul economiei naționale în structura produsului social. În condițiile actuale ale țării noastre, odată cu diversificarea producției, cu valorificarea superioară a resurselor de materii prime — care datorită prelucrărilor succesive ce intervin determină înglobarea unei cantități mai mari de muncă vie în aceeași cantitate de materiale, odată cu creșterea rolului factorilor intensivi spreosește ponderea valorii nou create și scade — trebuie să scadă tot mai mult — ponderea cheltuielilor materiale. Această modificare în structura internă a produsului social face parte integrantă din strategia dezvoltării economiei noastre stabilită prin Programul Partidului Comunist Român.

Importanța creșterii productivității muncii sociale este puternic subliniată și de implicațiile pe care le are asupra duratei săptămânii de lucru. Pe măsură ce cantitatea bunurilor obținute cu o anumită cheltuială de muncă socială spreosește, se creează posibilitatea reducerii săptămânii de lucru. Tocmai pe creșterea susținută a productivității muncii se sprijină măsurile luate de partidul și statul nostru cu privire la reducerea săptămânii de lucru. Dacă n-ar fi corelate cu creșterea productivității muncii, măsurile de reducere a săptămânii de lucru ar îngusta posibilitățile dezvoltării economiei naționale și creșterii bunăstării sociale. Constituind factorul hotărâtor de sporire a venitului național, creșterea productivității muncii influențează decisiv, deci, atât ritmul creșterii economice, cit și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, îmbunătățirea calității vieții.

În același timp creșterea rapidă a productivității muncii sociale reprezintă un factor esențial pentru înlăturarea decalajelor ce ne despart de țările dezvoltate din punct de vedere economic. În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Noi spunem teoretic — și nu o dată — că socialismul trebuie să se afirme printr-o productivitate a muncii mai înaltă decit cea obținută în capitalism. Or, trebuie să recunoaștem deschis că la noi productivitatea muncii este de câteva ori mai mică... Fără a realiza o productivitate a muncii la nivelul țărilor dezvoltate nu vom putea spune că am depășit stadiul de țară în curs de dezvoltare. Productivitatea muncii nu este o problemă de cursuri, de economie politică generală predată la catedră, ci o problemă de viață — așa spune — o cerință vitală a înșeși afirmării superiorității socialismului, a victoriei comunismului în lume“.

Prin contribuția pe care o aduce la sporirea producției și la reducerea consumului total de muncă pe unitatea de produs, la reducerea ponderii cheltuielilor materiale și ridicarea ponderii venitului național în produsul social, creșterea productivității muncii „...constituie în ultimă instanță — așa cum arată secretarul general al partidului — factorul hotărâtor al progresului general al societății, al ridicării bunăstării poporului“.

1. Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României. Ed. politică, București, 1975, p. 29.

Odată cu instaurarea relațiilor de producție socialiste și cu aplicarea unei politici ferme de dezvoltare rapidă și multilaterală a forțelor de producție s-au creat condiții pentru sporirea continuă și în ritmuri ridicate atât a productivității muncii vii, nemijlocite, cât și a productivității muncii sociale.

În legătură cu creșterea productivității muncii în unități naturale sînt semnificative datele din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Dinamica productivității muncii la unele produse industriale
1960 = 100

Indicatori (în unități naturale)	1965	1970	1975	1978
Producția de energie electrică pe un muncitor ¹	195	372	482	520
Producția de fontă pe un muncitor din secțiile furnale	160	353	482	626
Producția de oțel pe un muncitor din secțiile de cuptoare Siemens Martin ²	170	243	291	367
Producția de cărbune pe un muncitor ocupat în ramura cărbune	133	233	281	284
Producția de țifei pe un muncitor ocupat în extracție	97	123	121	106
Producția de ciment pe un muncitor din fabricile de ciment	158	235	241	290

1. Din centralele Ministerului Energiei Electrice

2. Calculat fără muncitorii de la depozitele de fier vechi din oțelăriilor.

Sursa: Anuarul statistic al R.S. România, 1979, p. 217.

Realizările obținute în creșterea productivității muncii sociale sînt relevate de venitul național pe o persoană ocupată în sfera productivă (tabelul nr. 2). În actualul cincinal, productivitatea muncii în industrie va spori cu 8,8% față de 1975, depășindu-se prevederile Directivelor Congresului al XI-lea al P.C.R.

Pornind de la faptul că progresul întregii noastre societăți se află într-o legătură indisolubilă cu volumul muncii sociale destinate activității productive și cu sporirea eficienței acesteia și ținînd seama de condițiile tehnico-ma-

teriale și economico-sociale create și care se află în continuă perfecționare, Congresul al XII-lea al partidului a subliniat necesitatea realizării într-un termen cât mai scurt a unui înalt nivel al productivității muncii sociale. Potrivit sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. peste 80% din sporul de venit național estimat a se realiza în perioada 1981—1985 trebuie să se obțină pe seama creșterii productivității muncii sociale; în aceeași perioadă, productivitatea muncii în industrie calculată pe baza producției nete urmează să crească cu 40—43%, iar în construcții-montaj cu 30—35%. Importanța realizării sarcinilor stabilite de Congres rezultă și din faptul că un procent de creștere a productivității muncii reprezintă la nivelul anului 1985, un spor de producție de 14,7 miliarde lei față de 9,3 miliarde lei în 1980.

Realizarea ritmurilor înalte stabilite de partid impune intensificarea tuturor factorilor de creștere a productivității muncii, valorificarea superioară a potențialului material și uman de care dispune țara noastră și limitarea severă a consumurilor materiale în general și a celor energetice în special, utilizarea celor mai operative și eficiente căi și metode în aceste direcții.

FRUCTIFICAREA TUTUROR POSIBILITĂȚILOR

Dat fiind caracterul său complex, productivitatea muncii este influențată de factori foarte variați de natură tehnico-economică, socială, organizatorică, politică etc. În acest cadru **progresul tehnic** poate fi considerat ca factorul hotărîtor de creștere a productivității muncii. El asigură economisirea muncii vii și materializate, valorificarea superioară a resurselor materiale, ridicarea calității produselor. În conformitate cu cerințele majore ale dezvoltării economiei naționale partidul nostru promovează o politică fermă de ridicare a nivelului tehnic al producției în toate ramurile economiei, pe calea construirii de întreprinderi cu caracteristici tehnice superioare, prin dotarea și reutilizarea lor cu mașini și utilaje de înaltă tehnicitate, prin perfecționarea neîntreruptă a tehnicii și tehnologiilor de producție, prin introducerea pe scară largă a mecanizării complexe și automatizării proceselor de producție, a aparatului de reglare și control automat etc. Realizarea obiectivelor stabilite de partid impune creșterea continuă a rolului științei în promovarea progresului tehnic în toate domeniile de activitate, în înnoirea și modernizarea producției, a proceselor tehnologice.

În perioada următoare pe baza Programului-directivă de dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, aprobat de Congresul al XII-lea al partidului va avea loc afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate domeniile. O atenție deosebită se va acorda asimilării de noi produse cu caracteristici superioare, extinderii mecanizării și automatizării, realizării de linii complet automatizate, folosirii mașinilor agregat multifuncționale, a roboților industriali și microprocesoarelor, in-

Dinamica productivității muncii sociale

Tabel nr. 2

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1978
Venit național (calculat în prețuri comparabile)	100	192	268	413	599	10 ori	13 ori
Populația ocupată în ramurile productive*	100	112	112	112	112	113	114
Indicele productivității muncii sociale (1950 = 100)	100	171	239	369	535	885	11,4 ori
Indicele productivității muncii sociale (în lanț)	100	171	140	154	145	165	128

*) Cuprinde ramurile: industrie, construcții, agricultură, silvicultură, transporturi, telecomunicații, circulația mărfurilor.

Sursa: Anuarul statistic al R.S. România, D.C.S., 1979, p. 87; 111.

troducerii de tehnologii avansate în toate ramurile producției care să permită, odată cu micșorarea cantității de muncă vie necesară la fabricarea produselor, reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice, recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor și, pe această bază, creșterea productivității muncii sociale. Faptul că în 1985 din sporul productivității muncii, 51% în industrie și 56% în construcții se vor realiza pe seama progresului tehnic subliniază rolul pe care progresul tehnic îl are în creșterea productivității muncii și, totodată, necesitatea concentrării eforturilor spre realizarea întocmai a sarcinilor stabilite de Congres în această direcție.

Nivelul și ritmul creșterii productivității muncii depind într-o măsură considerabilă de **calitatea resurselor de muncă și de utilizarea lor rațională**. Influența ridicării calificării asupra productivității muncii se exercită prin participarea nemijlocită la activitatea de creație științifică și tehnică, la producerea mijloacelor tehnice și a celorlalte bunuri materiale, la conducerea întregii vieți economice și sociale.

Ținând seama de cerințele economiei naționale, Congresul al XII-lea al P.C.R. a stabilit un complex de acțiuni și măsuri referitoare la ridicarea gradului de calificare a tuturor oamenilor muncii: dezvoltarea și modernizarea învățământului de toate gradele, crearea condițiilor pentru generalizarea învățământului liceal; o atenție deosebită se va acorda învățământului profesional în vederea pregătirii de muncitori calificați în meseriile de bază pentru construcția de mașini, industria metalurgică, minieră, petrolieră, chimică, materiale de construcții, construcții-montaj, precum și în meseriile specifice agriculturii; se va extinde în continuare învățământul superior, îndeosebi învățământul tehnic; se va asigura reciclarea tuturor categoriilor de cadre la toate nivelurile.

La nivelul **întreprinderilor**, o atenție deosebită se cere acordată creșterii numărului lucrătorilor ocupați direct în producerea bunurilor materiale, pentru limitarea la strictul necesar a personalului din activitățile auxiliare, precum și a personalului tehnic-administrativ; recrutării, calificării și perfecționării forței de muncă pe principalele meserii și specialități, corespunzător sarcinilor din programele de pregătire și perfecționare a personalului muncitor; utilizării raționale a fondului de timp de muncă la toate categoriile de personal, prin îmbunătățirea continuă a normelor și normativelor de muncă și personal; policalificării muncitorilor, maștrilor, tehnicienilor și inginerilor, în vederea folosirii cu eficiență maximă a utilajelor și valorificării în cele mai bune condiții a dotării tehnice.

Punerea în valoare a importanțelor rezerve de care dispun întreprinderile noastre în valorificarea potențialului tehnic, material și uman și, implicit, în creșterea productivității muncii sociale este condiționată în mare măsură de **organizarea științifică a producției și a muncii** care a devenit, în condițiile actuale, un imperativ al progresului, o necesitate general recunoscută. În această privință o importanță deosebită prezintă dezvoltarea concentrării, combinării, specializării și cooperării între unitățile economice; tipizarea, unificarea și standardizarea pieselor, subsansamblelor și produselor; perfecționarea pregătirii tehnice, a programării, lansării, urmăririi și executării în flux a producției, reducerea duratei ciclurilor de fabricație; creșterea coeficientului de schimburi; ridicarea indicelui de utilizare a parcului de mașini și utilaje și a suprafețelor de producție; îmbunătățirea activității de repartiții și întreținere a utilajelor; îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale. În aceeași direcție acționează realizarea unor corelații optime între capacitățile de producție, pe de o parte, și numărul, structura și calitatea lucrătorilor, pe de altă parte; perfecționarea organizării locurilor de muncă, avându-se în vedere regulile ergonomice, raționalizarea metodelor de muncă, elaborarea și aplicarea de norme de muncă fundamentate științific etc.

Asigurarea condițiilor necesare ridicării productivității muncii este indisolubil legată de **caracterul și tendințele structurii economiei naționale**. Diviziunea socială a muncii face ca rodnicia muncii depuse în diferite ramuri, subramuri sau întreprinderi să fie puternic influențată de in-

terdependența generală dintre compartimentele economiei, distribuția muncii sociale transformându-se într-o condiție esențială a productivității ei. Dezvoltarea rapidă a industriei noastre și creșterea ponderii sale în cadrul economiei naționale, intensificarea procesului de restructurare a industriei, punându-se accentul pe sectoarele mici consumatoare de energie și materii prime, exercită o puternică influență asupra eficienței muncii sociale.

Eficiența muncii sociale este influențată pozitiv și de imbinarea rațională a industriei cu agricultura, ramură de bază a economiei naționale, care se află în fața unei profunde revoluții, menite să asigure accelerarea procesului de dezvoltare intensivă și de modernizare a producției, și pe această bază să contribuie în măsură crescândă la valorificarea unei însemnate părți a avuției noastre naționale și a potențialului uman, la sporirea eficienței muncii sociale.

Pe de altă parte, **creșterea productivității muncii este condiționată de repartizarea forțelor de producție, a ramurilor economiei naționale pe teritoriul țării**. Stabilirea producției globale pe locuitor în calitate de criteriu principal de apreciere a nivelului de dezvoltare a fiecărui județ, orientarea realizării noilor capacități de producție care se vor construi în județele, zonele și localitățile rămase în urmă în unități economice mai mici care să permită amplasarea mai judicioasă a locurilor de muncă pe întregul teritoriu, valorificarea resurselor locale de materii prime și materiale, folosirea mai bună a forței de muncă vor asigura concomitent cu atragerea în circuitul economic a resurselor naturale și a forței de muncă din toate județele, o valorificare mai deplină a acestora și, implicit, o sporire a eficienței muncii sociale.

Mai trebuie amintit un fapt: o serie de împrejurări duc la concluzia că sporirea productivității muncii va întâmpina obstacole tot mai mari din cauza condițiilor naturale: presiunea crescândă asupra agriculturii impune luarea în cultură a unor terenuri cu fertilitate mai redusă etc.; și năruia crescândă de materii prime face necesară trecerea la exploatarea unor zăcăminte cu conținuturi reduse în substanțe utile sau situate în condiții grele de extracție etc. Or, în contracararea influențelor negative ale condițiilor naturale un rol decisiv îl are cercetarea științifică și gradul în care organizarea socială poate converti cuceririle științei și tehnicii în măsuri practice, în acțiune socială. Societatea noastră socialistă oferă condiții optime atât pentru dezvoltarea științei, cât și pentru aplicarea pe scară largă a cuceririlor ei în producție.

Creșterea productivității muncii sociale depinde într-o măsură sporită și de o serie de factori ca: integrarea personalului în muncă și siguranța locului de muncă, sporirea gradului de participare a oamenilor muncii la procesul conducerii și lărgirea democratismului economic, realizarea unui climat de muncă cât mai favorabil manifestării plene a capacității de creație a fiecărui lucrător și a inițiativelor personale, formarea și menținerea unei atitudini corecte față de colectivul de muncă și de conducere, asigurarea unor relații normale, principiale, între conducători și subordonați, făurirea unor relații interpersonale pe baza principiilor socialiste, creșterea satisfacției personale etc. Influența acestor factori asupra productivității muncii este cu atât mai mare cu cât sporește gradul de concentrare a producției și se multiplică legăturile de producție între colectivele de producători.

Prof. dr. Marin POPESCU

INTREBĂRI

- 1) Ce indicatori sînt folosiți pentru exprimarea productivității muncii sociale și ce avantaje prezintă aceștia?
- 2) În ce domenii se înscriu principalele rezerve de sporire a productivității?
- 3) Ce posibilități concrete de creștere a randamentului în activitate există la locul de muncă?

RIDICAREA CONTINUĂ A CALITĂȚII ȘI COMPETITIVITĂȚII PRODUSELOR — COORDONATĂ FUNDAMENTALĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

Înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale etapei de dezvoltare economico-socială a României, 1981—1985, urmează să se realizeze, potrivit orientărilor programatice adoptate de Congresul al XII-lea al partidului, prin creșterea accelerată a forțelor de producție, prin afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, prin amplificarea deosebită a procesului de modernizare a bazei tehnico-materiale un rol deosebit revenind în acest cadru factorilor intensivi ai dezvoltării. Ca urmare, în cincinalul următor realizarea unei eficiențe economice tot mai ridicate, creșterea puternică a productivității muncii necesită sporirea susținută a calității produselor și serviciilor în toate ramurile, înnoirea în ritm rapid a întregii producții, trecerea în toate unitățile la o producție de înaltă tehnicitate, cu performanțe superioare. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres că „O problemă centrală a întregii industrie este înfăptuirea unei cotituri radicale în domeniul calității produselor, al îmbunătățirii performanțelor lor tehnice”¹⁾. Ținându-se seama de deosebita actualitate și însemnătate a creșterii continue a calității și înnoirii produselor, a sporirii competitivității acestora pentru creșterea avuției naționale, pentru satisfacerea în condiții superioare a cerințelor materiale și spirituale ale poporului, conducerea partidului a ridicat problema calității la rang de politică de stat, considerată în mod permanent drept una din problemele centrale ale activității tuturor întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii, a organizațiilor de partid și obștești.

RIDICAREA CALITĂȚII — CERINȚĂ IMPERIOASĂ A ACTUALEI ETAPE

Reprezentând măsura în care ansamblul proprietăților unui produs, care-i conferă acestuia însăși valoarea de întreținere, contribuie la satisfacerea necesităților beneficiarilor în domeniul consumului productiv sau neproductiv, potrivit destinației și folosinței produsului respectiv, calitatea este expresia sintetică a unei game largi de caracteristici de natură tehnico-funcțională și economico-socială. Din punct de vedere tehnic, calitatea se concretizează într-o serie de performanțe și parametri de ordin funcțional a căror valoare se cere raportată la cele mai noi realizări și tendințe ale progresului tehnico-științific înregistrate pe plan mondial. Sub aspect economic, sînt de calitate acele produse care, analizate în contextul unui ansamblu de indicatori de eficiență, asigură economisirea muncii sociale, a resurselor materiale deopotrivă cu satisfacerea în mai bune condițiuni a diverselor necesități. În această perspectivă sporul de calitate trebuie să-și găsească corespondentul tocmai în micșorarea volumului de muncă socială cheltuită pentru producerea, utilizarea sau funcționarea bunului respectiv, subaprecierea acestei coordonate fiind la fel de dăunătoare ca și fabricarea de produse cu performanțe tehnice și funcționale inferioare. Alte determinări ale calității privesc latura socială și estetică a produselor cum ar fi linia constructivă, forma și culoarea, prevenirea poluării mediului, înlăturarea și prevenirea accidentelor, usurarea muncii.

În condițiile mutațiilor rapide și profunde ce au loc pe plan mondial, cu deosebire la nivelul forțelor de producție,

pe lângă fizionomia sa complexă calitatea dobîndește și un caracter deosebit de dinamic. A produce potrivit cerințelor de calitate înseamnă a fabrica în conformitate cu cele mai noi realizări în domeniul tehnico-științific, parametri funcționali respectivi trebuind să se reflecte cu necesitate și într-o eficiență economică și socială înaltă.

O componentă de bază în efortul pentru sporirea calității o constituie astfel procesul înnoirii permanente a produselor, modernizarea și ridicarea continuă a competitivității acestora, adaptarea lor la noile cerințe. Impactul revoluției tehnico-științifice asupra calității se vădește prin ritmul rapid pe care îl imprimă scoaterii din fabricație a unor produse și, în același timp, înlocuirii lor cu altele, cu parametri superiori. Totodată, sporirea continuă a calității materializată în efecte superioare pe plan economico-social, determină nemijlocit nivelul de competitivitate al fiecărui produs.

În condițiile ritmurilor înalte de creștere a exporturilor, dar și a limitării și eliminării produselor cu aport valutar scăzut, sporirii mai accentuate a ponderii mărfurilor care valorifică superior materia primă, energia și munca socială, a necesității realizării unei balanțe de plăți echilibrate și consolidării rezervelor valutare ale țării, producția de calitate superioară este una din premisele esențiale ale realizării acestor sarcini de importanță majoră privind creșterea gradului de eficiență a produselor românești pe piața internațională, a participării tot mai eficiente a economiei țării la circuitul economic mondial.

Ca urmare a aplicării ansamblului de măsuri inițiate de conducerea partidului și statului nostru, a cursului hotărît spre eficiență și competitivitate imprimat producției sociale după Congresul al IX-lea al P.C.R. calitatea a devenit o realitate evidentă a economiei românești. Realizări importante dobîndite pe linia îmbunătățirii performanțelor tehnico-funcționale, a modernizării produselor, a înnoirii gamei sortimentale atît la produsele destinate pentru piața internă cît și pentru export, sînt pregnant evidențiate de ritmul de înnoire a producției: de exemplu, în actualul cincinal au fost introduse în fabricație cca. 10000 de mașini, utilaje și instalații, precum și 5500 noi materiale și bunuri de consum, ceea ce reprezintă 44% din valoarea producției industriale a anului 1980. Cercetarea națională asigură, pe cincinal, cca. 90% din materialele noi puse în fabricație, precum și peste 90% din tehnologiile noi după cum în cadrul exportului nostru ponderea produselor superior prelucrate a ajuns la mai mult de jumătate.

CALITATE — EFICIENȚĂ — PROGRES

Realizarea obiectivelor privind înnoirea și calitatea produselor, mai ales în ramurile furnizoare de tehnică și tehnologie modernă, va avea urmări hotărîtoare asupra dinamicii progresului tehnic în economie, asupra a însăși introducerii în fabricație de produse și tehnologii cu înaltă performanță. În producția modernă devine tot mai strînsă relația de dependență dintre calitate și eficiență. A milita pentru sporirea mai puternică a eficienței economice, înseamnă a promova un salt în domeniul calității producției.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. Politică București, 1979, p. 31.

Totodată orice produs conceput și realizat la parametrii de calitate superiori determină — trebuie să determine — implicit un grad mai ridicat al valorificării materiilor prime și materialelor, micșorarea cantității de energie înglobată, folosirea mai eficientă a forței de muncă, condiții de economie sporite atât la producător cât și la beneficiar, posibilitatea satisfacerii cu un randament mai bun și un timp mai îndelungat a trebuințelor sociale, cu alte cuvinte sporirea eficienței și a competitivității acestui produs.

Îmbunătățirea continuă a performanțelor produselor la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial constituie unul din elementele fundamentale ce vor permite înscrierea viguroasă a economiei românești pe coordonatele progresului, a depășirii stadiului de țară socialistă în curs de dezvoltare și transformarea sa, spre sfârșitul cincinalului 1981—1985, într-o țară socialistă mediu dezvoltată. Este cunoscut că un parametru de bază al nivelului dezvoltării economice al unei țări îl constituie tocmai capacitatea de adaptare a tuturor ramurilor la schimbările din domeniul tehnic și tehnologic reflectate, într-o măsură, în performanțele de calitate a tot ceea ce se produce.

Ridicarea României la nivelul țărilor cu dezvoltare medie și trecerea sa în rîndul statelor dezvoltate, lichidarea decalajelor economice care despart încă țara noastră de statele cu economie avansată, presupune un salt important nu numai în privința volumului producției ci, mai ales, în domeniul calității. Calitatea superioară a producției exercită, alături de volumul și structura acesteia, o influență puternică asupra ridicării pe o treaptă superioară a nivelului de civilizație materială și spirituală a întregului nostru popor.

ACȚIUNI ȘI MĂSURI SUSȚINUTE — REALIZĂRI EFECTIVE

Înfăptuirea prevederilor privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, orientate de bază a planului cincinal 1981—1985, este determinată de un complex de factori care se manifestă la nivelul fiecărei întreprinderi, centrale industriale, precum și pe întreaga economie națională. Un factor hotărîtor al ridicării întregii producții îl reprezintă continuarea procesului de restructurare a industriei, dezvoltarea intensivă a ramurilor prelucreătoare, prin creșterea prioritară, în ritmuri înalte, a ramurilor de prelucrare avansată, a ramurilor de vîrf ale industriei și ridicarea gradului de tehnicitate în toate sectoarele industriei, punîndu-se accentul pe domeniile mici consumatoare de energie și materii prime.

În acest cadru trebuie subliniat că în cincinalul următor în industria metalurgiei feroase urmează să se dezvolte mai accentuat producția oțelurilor aliate și înalt aliate, realizîndu-se noi mărci de oțel, profile și țevi din oțeluri speciale și aliate. În construcția de mașini, hotărîtoare în actuala etapă sînt îmbunătățirea structurilor de producție în concordanță cu structurile actuale și de perspectivă ale progresului tehnic, dezvoltarea cu prioritate a electrotehnicii, mecanicii fine, mașinilor-unelte, utilajelor tehnologice complexe. Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea industriei aeronautice și de utilaje pentru centrale atomoelectrice. Producția bunurilor de consum de folosință îndelungată se va realiza și ea într-o structură sortimentală modernă. În industria chimică se va acorda prioritate dezvoltării chimiei de sinteză fină și de mic tonaj, producției de medicamente, coloranți, pigmenți organici, produse cosmetice și detergenți. Industria ușoară va fi orientată spre îmbunătățirea substanțială a structurilor sortimentale și calității produselor, valorificarea la un nivel superior a resurselor de materii prime naturale și sintetice din țară. În cadrul ramurilor producătoare de alimente de bază, odată cu sporirea volumului producției, se va asigura extinderea gamei sortimentale cu noi mărfuri calitativ superioare, cu un conținut nutritiv ridicat.

O însemnătate deosebită în cadrul procesului complex de afirmare a calității în toate domeniile vieții sociale revine cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic — factori care se manifestă deopotrivă

atît în faza de concepție cît și de execuție a fiecărui produs și care trebuie să se concretizeze în realizarea accelerată, la nivelul cel mai înalt de calitate a fiecărui reper, piesă, subansambluri sau produse finite. „Trebuie înțeles, sublinia secretarul general al partidului, că afirmarea revoluției tehnico-științifice nu este o noțiune abstractă, o lozincă; ea trebuie să se materializeze în activitatea de zi cu zi, în felul în care se realizează producția și se introduce noul în toate domeniile de activitate”²). Prevederile Programului-directivă adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R. asigură o bază trainică pentru dezvoltarea științei, tehnicii și tehnologiei corespunzător necesităților economiei naționale, pentru ca tot ce se va realiza în etapa următoare în ramurile economiei naționale să se întemeieze pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru ca România să se situeze cît mai rapid, în acest domeniu, la nivelul țărilor avansate economic. Sporirea aportului inteligenței tehnice românești la înnoirea și modernizarea producției în pas cu tehnica și tehnologia modernă, trebuie să conducă la scurtarea la maximum a ciclului cercetare—producție, la deplasarea tot mai mult a cercetării din laborator în unitățile de producție, antrenarea largă, cu răspunderi precise, alături de personalul din unitățile de concepție, a personalului tehnico-ingineresc, a muncitorilor în rezolvarea problemelor, acțiunea unitară a tuturor celor care, într-un mod sau altul, contribuie la realizarea unui produs.

Eforturile îndreptate în direcția asigurării unei înalte calități a produselor, în toate întreprinderile, aduc în prim plan necesitatea respectării riguroase a disciplinei tehnologice, înlăturarea și prevenirea oricărei manifestări de superficialitate și provizorat, interzicerea derogărilor de la documentația aprobată, de la normele tehnice etc. Rezerve importante de ridicarea calității produselor pot fi evidențiate și prin organizarea mai bună a producției și a muncii în unitățile producătoare, acolo unde se concretizează roadele activității de concepție și proiectare.

O altă problemă însemnată privește întărirea controlului asupra gospodăririi fondurilor fixe, a instaurării unui ordin și discipline desăvîrșite în buna întreținere și reparare a mașinilor și utilajelor, în menținerea acestora în perfectă stare de funcționare. În acest cadru se impune subliniată necesitatea asigurării asistenței tehnice corespunzătoare în toate schimburile, pentru a se realiza indicările de calitate la nivelul cel mai înalt în toate etapele, ca și dotarea corespunzătoare a întreprinderilor cu standuri de probă, cu aparatură de măsură și control. Temeinica pregătire profesională a forței de muncă este o coordonată esențială în realizarea unei cotituri la nivelul calității produselor.

În soluționarea problemelor complexe ale ridicării calității produselor în fiecare unitate, un rol deosebit revine aplicării ferme a măsurilor pentru afirmarea pleneră a noului mecanism economico-financiar, pentru consolidarea continuă a autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare. Practica evidențiază strînsa relație ce se stabilește între costurile de producție și calitatea produselor, și implicit, între calitatea producției și echilibrul financiar al întreprinderii. În această perspectivă un accent deosebit se pune pe întărirea răspunderii fiecărui colectiv de oameni ai muncii, a consilierilor oamenilor muncii, a adunărilor generale pentru felul cum sînt gospodărite mijloacele încredințate, pentru realizarea unei producții de înaltă tehnicitate și calitate cu cheltuieli minime, cu eficiență economică ridicată, pentru înfăptuirea unui sever regim de economii.

Perfecționarea activității de control al calității produselor, întărirea acestuia pe întregul flux al fabricației și pe fiecare etapă în parte, de la recepția materiilor prime și altor mijloace de producție, pînă la produsele finite livrate, reprezintă o altă cale de întărire a răspunderii întregului personal pentru asigurarea unui nivel calitativ corespunzător tuturor produselor realizate. Aplicarea cu strictete de către fiecare unitate a prevederilor Legii calității pro-

² Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R. din 5—7 septembrie 1979, Edit. politică, București, 1979, p. 14.

duselor și serviciilor, inclusiv a celor privind **autocontrolul**, reprezintă un mijloc pentru prevenirea oricăror abateri de la normele de calitate. După cum se subliniază în documentele Congresului al XII-lea al partidului, în toate ramurile se vor îmbunătăți standardele și normele interne, urmărindu-se punerea lor de acord cu noile cerințe de calitate ale pieței interne și externe. Se va asigura totodată dotarea întreprinderilor cu standuri de probă, cu aparatură de măsură și control, asigurându-se întărirea controlului tehnic pe toate fazele producției.

Realizarea de produse de înaltă calitate la nivelul exigențelor este în aceeași măsură și o problemă majoră de **etică și responsabilitate socială, de mândrie patriotică a fiecărui specialist, a fiecărui om al muncii**, pe toată filiera, de la conceperea produsului respectiv și pînă la urmărirea comportării acestuia la beneficiar. Este important ca membrii fiecărui colectiv de muncă să înțeleagă, în profunzime, imperativele ridicării continue a calității, modalitățile de acțiune și de înlăunțuire a lor practică. În acest cadru, sarcini deosebite revin organelor și organizațiilor de partid: combaterea oricăror manifestări de atitudine înapoiată și de automulțumire față de calitatea producției trebuie îmbinată cu stimularea inițiativelor valoroase, cu extinderea și generalizarea experienței pozitive, cu exigența deosebită față de lucrul bine făcut. Totodată, realizarea în fiecare întreprindere a sarcinilor stabilite de par-

tid privind ridicarea calității produselor trebuie să se fundamenteze pe **programe complexe de măsuri**, în care să se prevadă termene precise de realizare, atît la nivelul ministerelor, centralelor cît și la nivelul întreprinderilor. La elaborarea și îndeplinirea prevederilor acestor programe, ca și la soluționarea tuturor problemelor, un aport însemnat trebuie să-l aducă și **comisiile pentru calitatea producției din unitățile economice**.

Creșterea calității și a competitivității producției — iată o sarcină ce revine fiecărui om al muncii, o condiție vitală a progresului susținut al țării, al înscrierii sale ferme pe coordonatele progresului și civilizației comuniste.

Conf. dr. Lazăr COSTINEL

INTREBĂRI :

1. În ce constă necesitatea ridicării calității și competitivității producției în actuala etapă de dezvoltare a țării ?
2. Care sint factorii care definesc calitatea și pe ce căi principale se poate acționa în direcția îmbunătățirii acesteia ?
3. Ce rezerve concrete există în unitatea unde lucați pentru ridicarea calității producției ?

ASIGURAȚI-VĂ ABONAMENTUL LA „REVISTA ECONOMICĂ” PE ANUL 1980

Abonamentul la „Revista economică” pe anul 1980 vă asigură primirea cu regularitate a revistei și a Suplimentului economico-legislativ.

REVISTA ECONOMICĂ publică în anul de învățămînt politico-ideologic 1979—1980 consultații cuprinzînd date noi, actualizate, precum și un mic dicționar de noțiuni și categorii economice, scheme, grafice.

Pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul superior economic în anul universitar 1980—1981 REVISTA ECONOMICĂ publică lecții de economie politică pe teme din programa examenului de admitere în învățămîntul superior economic.

Costul unui abonament anual pentru instituții — 260 lei ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi și studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni.

Abonamentele se fac prin serviciile de difuzare a presei din cadrul oficiilor P.T.T.R. din întreaga țară sau prin mandat poștal pe adresa :

Întreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor (I.S.I.A.P.)

Piața Scintei nr. 1, București
Cont nr. 645150228 B.N.R.S.R.,
Filiala sectorului 1

comerț exterior

Problema riscurilor și a proprietății în activitatea de comerț exterior

În zilele noastre, pe arena internațională se observă o intensificare crescândă a schimburilor economice internaționale. De aici rezultă faptul că și unitățile economice românești trebuie să își sporească gradul de participare la aceste schimburi și să își intensifice activitățile de comerț exterior și cooperare economică internațională.

La început, participarea la schimburile economice internaționale nu era strict reglementată, dar astăzi situația s-a schimbat radical. În cadrul comerțului internațional participarea, drepturile și obligațiile părților fiind stipulate în contracte, acestea din urmă constituind instrumente juridice.

Contractele sînt adecvate formelor de cooperare economică internațională forme ce se diversifică de la un an la altul făcînd ca și forma contractelor să se modifice în funcție de particularitățile apărute, de condițiile nou create.

Cu toate aceste diversificări, contractul de referință în comerțul internațional, este cel de vânzare-cumpărare, întrucît activitățile predominante în sfera relațiilor economice internaționale, sînt tot cele de vânzare-cumpărare, aceasta datorîndu-se faptului că un popor nu poate produce singur toate mărfurile de care are nevoie, iar autarhia este o idee ce nu mai poate avea adepți în zilele noastre.

De o excepțională importanță sînt efectele contractului de vânzare comercială internațională, efecte ce trebuie cunoscute și stăpînite cu precizie de lucrătorii din comerțul exterior, întrucît de respectarea acestora depînd foarte multe lucruri, printre care în primul rînd renumele țării noastre.

Dintre obligațiile ce le revin părților contractante, suscită încă un viu interes și o susținută dispută cele legate de trecerea proprietății și a riscurilor.

Se poate spune fără a greși că transmiterea proprietății asupra lucrului vîndut este principala obligație a vînzătorului, obligație stipulată de altfel și în „Legea uniformă a vînzării internaționale“.

Problema este foarte disputată întrucît nici legea amintită nu analizează pe larg această clauză contractuală.

În literatura de specialitate, se vehiculează ideea că lipsa unor astfel de dispoziții referitoare la transmiterea proprietății prin contractul de vânzare comercială internațională, se explică prin faptul că părțile contractante înserează acest lucru în contractul pe care îl încheie între ele.

Totuși, anumite reglementări referitoare la trecerea proprietății se întîlnesc și în „Condițiile generale de livrare C.A.E.R.“, unde la fiecare modalitate de livrare a mărfii se prevede și momentul transmiterii proprietății.

Altă problemă la fel de importantă și de controversată ca și cea a transmiterii proprietății este problema transmiterii riscurilor. Este bine de menționat, că cele două nu sînt în mod necesar legate.

Transmiterea riscurilor este reglementată în mod concret de părți, în raport de specificul contractului încheiat.

În contract, părțile nu precizează momentul trecerii riscului, iar dacă acesta nu este expres menționat se

înțelege că riscurile contractuale se supun legii care cirmuiește contractul.

Legea uniformă asupra vînzării internaționale menționează că riscurile trec în momentul predării mărfii.

În momentul trecerii proprietății și al riscurilor se poate pune întrebarea legitimă dacă marfa este sau nu conformă cu cea stipulată în contract. Dacă da, din momentul respectiv se poate spune că riscul cade în sarcina cumpărătorului. Dacă nu, problema este mai spinoasă și ea poate fi rezumată astfel :

— dacă cumpărătorul nu observă nonconcordanța lucrului, riscul se transferă din momentul trecerii proprietății, fără să se țină seama de nonconformitate, dacă cumpărătorul nu declară contractul ca fiind reziliat și nici nu cere înlocuirea mărfii cu una conformă.

— dacă predarea lucrului se face cu întîrziere (aceasta fiind o încălcare esențială a clauzelor contractuale, termenul fiind un element definitoriu al contractului) riscurile trec la cumpărător, în momentul ultimei date cînd predarea lucrului ar fi fost conformă cu cele inserate în contract.

Pentru ca toate aceste probleme să dispară, s-a încercat elaborarea unor reguli, care să stabilească momentul trecerii riscurilor și al proprietății, acest grupaj de reguli fiind denumit generic „Intoterms“.

În contractele internaționale, obligațiile părților sînt dozate diferit și în raport de aceste dozări se pot deosebi mai multe forme de contracte de tipul celui de vânzare comercială internațională toate grupate generic sub numele de „Incoterms“.

Regulile „Incoterms“ iau ca punct de plecare în ceea ce privește predarea mărfii, sediul vînzătorului, mergînd apoi spre sediul cumpărătorului. De exemplu marfa se poate preda la uzina producătoare, la copastia navei sau la sediul cumpărătorului.

Un element specific al uzanțelor comerciale „Incoterms“ este faptul că problema transmiterii proprietății este privită ca fiind fără prea mare importanță, dar în schimb cea a trecerii riscului este reglementată cu foarte mare precizie, întrucît această problemă a dat loc la foarte multe neînțelegeri între părți.

Din succinta enumerare a acestor probleme reiese necesitatea unei bune cunoașteri a uzanțelor și regulilor internaționale, cunoaștere de care trebuie să dea dovadă toți lucrătorii din sistemul comerțului exterior și cooperării economice internaționale.

La fel de importantă este această problemă la nivelul centralei sau al întreprinderii producătoare, căci nu se poate livra o marfă cu defecte, necorespunzătoare calitativ, cantitativ, toate acestea constituînd abateri aspru sancționate de lege.

Centrala, ca intermediar, între întreprinderea producătoare și întreprinderea de comerț exterior trebuie să verifice toate acestea și să lupte pentru lichidarea nonconcordanțelor.

Sînt recomandate discuțiile trimestriale între centrală, unitatea producătoare și întreprinderea de comerț exterior.

Acționînd în contul producătorilor, atît compartimentele de export-import, cît și întreprinderile specializate, de comerț exterior, trebuie să consulte întreprinderile producătoare căci livrarea la termen a unei mărfi calitative, face să crească reputația unei țări pe piața internațională, duce la obținerea de prețuri avantajoase, poate elimina stocările de mărfuri și imobilizările de fonduri valutare.

Aspecte cu privire la termenele de 3 ani și de 60 de zile pentru stabilirea răspunderii materiale

Potrivit art. 108 din Codul muncii, unitatea socialistă are dreptul la acțiune pentru valorificarea creanțelor de la persoanele vinovate de săvârșirea unei pagube în patrimoniul unității, în cazurile în care paguba a fost constatată în cel mult 3 ani de la data producerii ei (alin. 1), iar decizia de imputare a fost emisă în cel mult 60 de zile de la data când cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei (alin. 2).

Neobservarea termenului de 3 ani are drept consecință pierderea dreptului de a obține un titlu executor împotriva persoanei vinovate de producerea pagubei și implicit deschiderea vocației spre răspunderea materială subsidiară. În expresia legii, termenul de 3 ani curge de la data producerii pagubei. Așadar, interesează data producerii pagubei și nu data la care a avut loc fapta păgubitoare. Adică, ceea ce trebuie constatat și dovedit este data la care efectele faptei ilicite sau repercutat în patrimoniul unității, aceasta fiind data producerii pagubei și implicit momentul la care începe să curgă termenul de 3 ani de mai sus.

În practică sînt deseori întîlnite cazuri în care între faptă și efectul păgubitor se interpune o perioadă de timp care este exterioră termenului de 3 ani dar care uneori, prin eroare incluzîndu-se în acesta, poate conduce la soluții nelegale. Așa sînt, prin ipoteză, toate cazurile în care răspunderea materială este consecința neintroducerii acțiunii în termen legal, la organele de arbitraj pentru obținerea despăgubirilor de la partenerul contractual. Este aspectul pe care îl dezvoltăm în continuare.

Unitatea socialistă (centrală) emite decizii de imputare împotriva conducătorului și contabilului șef unei unități din sistemul său pentru că nu au luat măsuri de recuperare a prejudiciului suferit de unitate, neintroducînd acțiunea la arbitrajul de stat împotriva cărăușului care nu a respectat clauzele contractuale.

Persoanele în cauză, contestînd măsura luată împotriva lor invocă excepția de tardivitate, arătînd că paguba s-a produs la data de 7 august 1974, iar decizia de imputare a fost emisă la data de 7 decembrie 1977, deci după împlinirea termenului de 3 ani prevăzut de lege pentru stabilirea răspunderii materiale.

Din cercetarea cazului reiese că în urma efectuării unui transport cu un vagon c.f.r. necorespunzător, beneficiarul-destinatar constată la data de 7 august 1974 existența unor pierderi din greutatea mărfii transportate. Prin procesul verbal încheiat, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 941/1959, se învederează că pierderea se datorează cărăușului care a pus la dispoziția furnizorului-expeditor un vagon neetanșat.

Potrivit art. 4 lit. e, din Decretul nr. 167/1968, în raporturile dintre organizațiile socialiste, dreptul la acțiune izvorît dintr-un contract de transport se prescrie în timp de 6 luni. În aceste condiții, beneficiarul avea deschisă calea legală pentru a se îndrepta, în termen, cu acțiune la arbitrajul de stat în vederea recuperării prejudiciului suferit, de la cărăuș. Neacționînd astfel urmează a se stabili răspunderea materială față de persoanele vinovate de această omisiune, ceea ce s-a și petrecut, după cum am arătat.

În considerarea expunerii de mai sus și pentru a cunoaște dacă răspunderea materială este ori nu la adăpostul legii se pune problema să stabilim cînd a fost păgubită unitatea, la data de 7 august 1974 sau la data de 7 februarie 1975, cînd a expirat termenul de prescripție de 6 luni izvorît din contractul de transport. Cu alte cuvinte urmează

să răspundem la întrebarea: care este data producerii prejudiciului de la care se calculează termenul de 3 ani în care unitatea are dreptul la stabilirea răspunderii materiale față de persoanele vinovate?

În respectul principiului legalității, față de imperativul legii, data producerii prejudiciului este data împlinirii termenului de prescripție de 6 luni. La împlinirea acestuia se naște dreptul la despăgubire al unității. Așadar, termenul de 3 ani începe să curgă în ziua imediat următoare împlinirii termenului de prescripție, în speță la data de 8 februarie 1975 și se împlinește în ziua corespunzătoare anului de plecare, respectiv la data de 8 februarie 1978.

Întrucît decizia de imputare a fost emisă la data de 8 decembrie 1977, urmează să reținem că a fost respectat termenul de 3 ani, de la producerea pagubei.

Așa cum arătam la început, art. 108 alin. 2 din Codul muncii statuează și termenul de 60 de zile pentru emiterea deciziei de imputare. Excepția de tardivitate este invocată și sub acest aspect arătîndu-se că paguba a fost cunoscută la data de 29 ianuarie 1977.

Într-adevăr la data de 29 ianuarie 1977, organele de control ale băncii au încheiat un proces-verbal de constatare a pagubei. Această dată însă nu este relevantă în cauză, deoarece legea prevede expres că termenul se calculează de la data cînd cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei.

În speță „cel în drept” este organul ierarhic superior, ori s-a stabilit fără echivoc că acesta a luat cunoștință de producerea pagubei la data de 30 noiembrie 1977 dată la care a fost înregistrat procesul verbal întocmit de organele de control ale băncii. (T.S. decizia Secției civile nr. 414/1979, nepublicată).

Față de prevederile art. 108, alin. 2 și art. 107, alin. 1 din Codul muncii, precizăm că „cel în drept” a emite decizia de imputare este conducătorul unității chiar dacă este vorba de organul ierarhic superior, competență care desigur poate fi delegată (art. 51 din Legea nr. 5/1978).

Din interpretarea celor două texte din Codul muncii se poate concluziona că între „cel în drept” a emite decizia de imputare și „conducătorul unității” există o suprapunere perfectă. Afirmația este valabilă dar numai cu privire la unitățile socialiste de stat. În cazul unei cooperative agricole de producție „cel în drept”, a emite decizia de imputare nu este președintele cooperativei, ci consiliul de conducere. Potrivit art. 14 din statutul C.A.P. obligarea la plata despăgubirilor se face prin hotărîri ale consiliului de conducere. Această prevedere legală nu rămîne fără consecințe pe planul răspunderii materiale a membrilor cooperatori. Astfel, este irelevantă sub acest aspect, data la care președintele cooperativei a luat cunoștință despre producerea pagubei, deoarece termenul de 60 de zile, care face aplicare în materie, curge de la data cînd cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei, or în cazul de față „cel în drept” este consiliul de conducere și nu președintele cooperativei.

În concluzie o decizie de imputare emisă împotriva unui membru cooperator nu poate fi anulată ca tardivă sub motivul că au trecut 60 de zile de cînd președintele a luat cunoștință de producerea pagubei, deoarece termenul se analizează în raport cu data la care consiliul de conducere a luat cunoștință de producerea pagubei (T.S. decizia Secției civile, nr. 422/1979, nepublicată).

Dr. Iosif R. URS

Unele precizări privind răspunderea disciplinară

În cele ce urmează facem unele precizări cerute de cititori privind modul de sancționare în cazul încălcării mai multor îndatoriri de servicii prin săvîrșirea unei singure fapte ilicite.

În practica unităților socialiste, datorită dublei calități a oamenilor muncii de producători și proprietari, a nivelului

atins de conștiința socialistă a personalului muncitor precum și rolului, din ce în ce mai însemnat, a stimulentei materiale și morale, se constată o scădere sensibilă a încălcărilor disciplinei muncii. Și mai puțin frecvente sînt situațiile cînd o persoană încadrată în muncă săvîrșește o faptă prin care au fost încălcate mai multe îndatoriri de serviciu. De pildă, o persoană lipsește de la serviciu neotiviat ziua în care avea obligația să supravegheze desfășurarea unor analize de laborator și să consemneze rezultatul lor, sau nu comunică organului ierarhic superior, unele date necesare.

Intr-o astfel de situație se naște în mod firesc întrebarea dacă persoanei vinovate i se va aplica o singură sancțiune sau dimpotrivă, va fi sancționată separat pentru încălcarea fiecărei obligații în parte. Astfel spus, problema este de a ști dacă pluralitatea de încălcări a îndatoririlor de serviciu atrage sau nu o pluralitate de sancțiuni disciplinare.

Avînd în vedere modul în care se stabilește și efectele pe care le produce sancțiunea disciplinară trebuie admis că — în situația dată — se va aplica o singură sancțiune și anume aceea corespunzătoare celei mai grave dintre abaterile săvîrșite.

Dacă se raționează în alt mod și se admite cumulul de sancțiuni disciplinare pentru cumulul de abateri săvîrșite printr-o faptă unică, ar trebui acceptate unele consecințe care — practic și teoretic — sînt inadmisibile. Astfel, ar trebui să admitem că, cel puțin din punct de vedere teoretic, se pot aplica pentru cele două abateri disciplinare două sancțiuni egale în grad, adică două muștrări, ori două avertismente, ori două retrogradări în funcție, posibilitate pe care cea mai elementară logică juridică o respinge de plano, întrucît constituie un non sens. Dacă dimpotrivă, se aplică două sancțiuni diferite este evident că ele își produc consecințele începînd din același moment și deci pe durata lor efectele se suprapun, cele generate de sancțiunea mai gravă absorbînd efectele sancțiunii mai ușoare. Într-adevăr, dacă se admite posibilitatea aplicării a două sancțiuni disciplinare simultane, care-și produc efectele concomitent, ar însemna de pildă, ca pe o perioadă de 1—3 luni persoana sancționată să primească și o retribuție inferioară și să fie și retrogradată în funcție, ceea ce pare inadmisibil.

Pentru aceste considerente de logică juridică și pentru puternice argumente de ordin pragmatic trebuie admis, ca unică posibilitate, în situația la care ne referim, aplicarea unei singure sancțiuni.

Desigur că la aplicarea sancțiunii se va avea în vedere — ca circumstanță agravantă — faptul că au fost încălcate două îndatoriri de serviciu.

dr. C. JORNESCU

contract economic

Precizări privind obligația de garanție

Reglementînd durata și efectele obligației de garanție, Legea nr. 7/1977 urmărește, alături de asigurarea calității produselor, crearea cadrului juridic corespunzător pentru ca unitatea beneficiară să-și poată valorifica în mod eficient pretențiile întemeiate pe constatarea unor vicii de calitate în cadrul perioadei de garanție.

Un element esențial al obligației la care ne referim este termenul.

Intr-adevăr, nu este de conceput, din punct de vedere juridic, și nici admisibil — din punct de vedere economic — ca obligația de garanție să fiînțeze la nesfîrșit. Afectarea obligației de garanție de un termen este o necesitate care nu trebuie demonstrată.

Dacă obligația de garanție a unității furnizoare trebuie să fie limitată în timp, nu mai puțin trebuie să i se asigure unității beneficiare folosința efectivă a perioadei ce corespunde duratei obligației de garanție.

Așa cum am subliniat cu alt prilej, această îndreptățire a unității beneficiare îi permite să recurgă la măsura extremă — refuzul de a primi produsele — atunci cînd constată că, la data primirii lor efective este expirată cea mai mare parte a perioadei de garanție. Ne referim, desigur, la situațiile în care termenul de garanție începe să curgă de la data fabricării produselor, iar nu la cele în care momentul începerii curgerii acestui termen coincide cu data preluării lor efective de către unitatea beneficiară.

Invederăm că există dispoziții normative care consacră în mod expres acest drept de refuz.

Astfel, potrivit art. 17 din Legea nr. 42/1975, livrarea produselor alimentare de către unitățile producătoare se poate face numai înainte de împlinirea unei treimi din termenul de garanție.

Articolul următor al aceleiași legi consacră dreptul unităților beneficiare de a refuza bunurile alimentare livrate după împlinirea unei treimi din termenul de garanție.

După cum s-a reținut, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 3120/1977, în cazul în care există neconcordanță între data fabricației ștanțată pe produse și data înscrisă pe ambalaj, beneficiarul este îndreptățit să ia în considerare data ștanțată. Această precizare a fost necesară întrucît în materie de produse alimentare, termenul de garanție începe să curgă de la data fabricării, iar momentul incipient al curgerii termenului nu poate fi decît unul singur care trebuie cunoscut fără echivoc de către unitatea beneficiară.

Aceeași decizie se referă la posibilitatea pe care o au părțile de a stabili — în privința folosirii efective a termenului de garanție — condiții mai severe decît cele cuprinse în legea amintită: „Dacă în contractul încheiat între părți se prevede ca livrarea să se facă într-un termen de la fabricația mai scurt de o treime din termenul de garanție al bunurilor, furnizorul este ținut să respecte această dată.

De asemenea, dacă în standardele de stat ale produselor sînt prevăzute alte condiții — respectiv ca loturile să fie constituite din produse cu aceeași dată de fabricație — furnizorul este obligat să facă livrarea în acest mod“.

Uneori unitatea beneficiară este lipsită de folosința perioadei de garanție din vina căraușului feroviar care îi eliberează cu mare întîrziere, prin stația de destinație, produsele încredințate spre transport de către unitatea furnizoare.

Problema care s-a pus a fost aceea dacă, în astfel de situații, sînt incidente acele dispoziții ale Regulamentului de transport C.F.R. potrivit cărora pentru întîrzierea în executarea contractului de transport răspunderea căraușului este limitată la plata cu titlu de despăgubiri a unor cote din taxele de transport încasate.

Răspunsul care s-a dat, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1400/1979, este negativ :

„Cît privește depășirea termenului de garanție al mărfii determinat de predarea cu mare întîrziere a transportului, organul arbitral a fost îndreptățit să antreneze răspunderea căraușului în temeiul art. 38 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 și art. 77 din Regulamentul de transport C.F.R. din 1929, reclamanta neaflîndu-se în situația reglementată la art. 88 din același Regulament de transport, întrucît pretenția sa privește avaria mărfii și nu despăgubiri pentru depășirea termenului de eliberare cînd calea ferată este ținută la plata unei părți din prețul transportului“.

Soluția adoptată dă expresie legăturii necesare care există între calitatea produselor și folosința efectivă a perioadei de garanție. Astfel, unitatea beneficiară fiind lipsită, din culpa căraușului, de folosința perioadei de garanție, această situație a fost asimilată cu avarierea produselor și, totodată, s-au tras consecințele corespunzătoare în ceea ce privește răspunderea căraușului.

VĂ PREZENTĂM:

ÎNTRERINDEREA DE MAȘINI-UNELTE ȘI AGREGATE BUCUREȘTI

Una din cele mai mari întreprinderi din țară specializată în construcția de mașini-unelte și roți dințate, în mașini de rectificat, de strunguri carusel grele, de unelte grele și altele este Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București care a luat ființă în anul 1962. În primii ani de existență au fost executate strunguri carusel, unelte și mașini portale. Dezvoltată în 4 etape consecutive, unitatea dispune astăzi de un colectiv de muncă cu o înaltă specializare, de laboratoare moderne. Aici se execută în fabricație de serie următoarele familii de mașini :

— strunguri carusel cu diametrul de prelucrare de la 1 000 la 16 000 mm,

— mașini orizontale de alezat și frezat în arborele de alezare de la 80 la 200 mm,

— freze longitudinale cu portal în lățimea masei între 630—2 000 mm,

— mașini de rectificat universale,

— mașini-unelte și agregate pentru industria de automobile, autocamioane și tractoare etc.

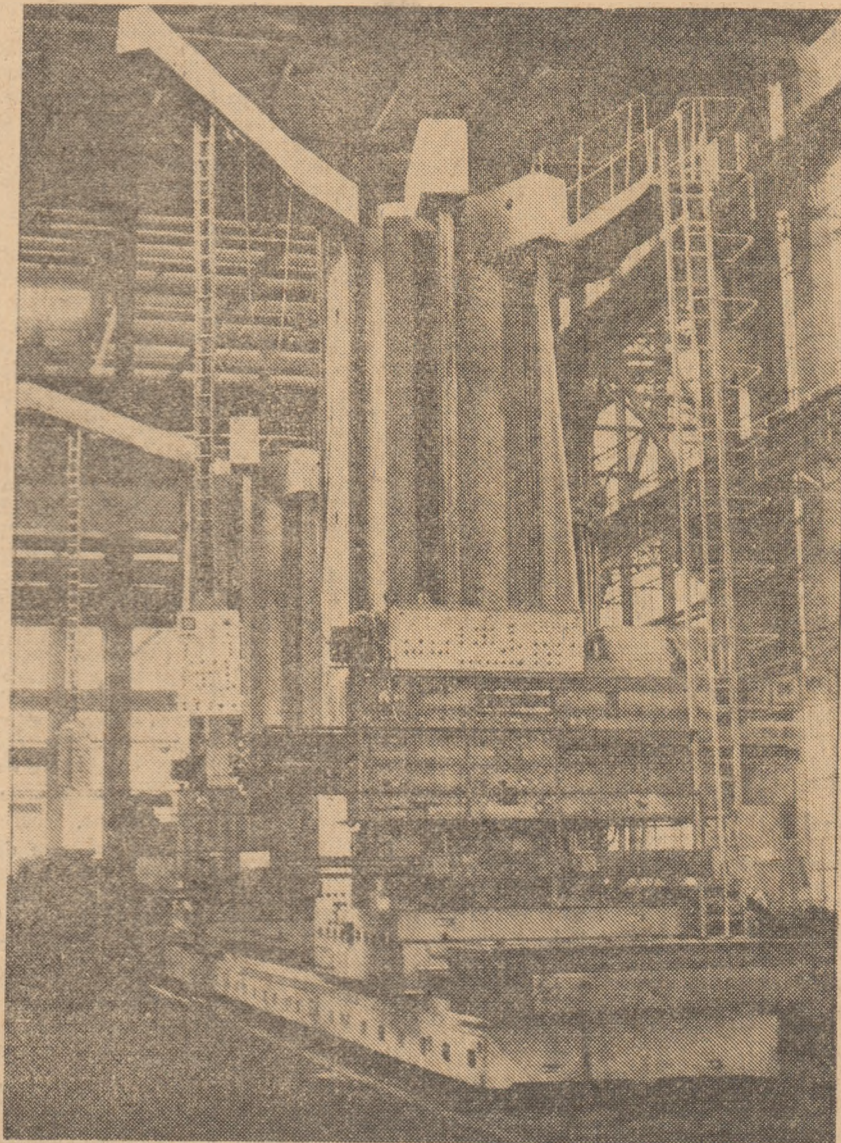
Aceste produse fabricate într-o gamă diversificată la un nivel superior calitativ, se bucură de multe aprecieri. 35% din producția întreprinderii se livrează la export în 30 de țări. Dintre acestea amintim : U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.D.G., S.U.A., Anglia, Franța, Japonia, Italia etc.

În viitorul apropiat vor fi asimilate și strunguri carusel grele mașini de găurit, mașini de rectificat ghidaje, mașini de rectificat roți dințate și multe altele.

Realizările înregistrate de vrednicul colectiv de muncă de la I.M.U.A.-București au fost răsplătite de conducerea partidului și statului nostru cu Ordinul Muncii cl. I. În prezent deține drapelul de întreprindere frunțasă pe ramură.

Ion VASILESCU

Cel mai mare strung din țara noastră a fost realizat la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București. Este vorba de strungul carusel de 16 metri, înalt cât un bloc cu 5 etaje și cu o greutate egală cu 85 de vagoane. O adevărată uzină care poate realiza „piese” pină la 400 tone, rivalizând cu cele mai perfecționate mașini-unelte din lume.

Mașina orizontală de alezat și frezat tip AFB—180

- Dispozitivul axului port-sculă — 180 mm,
 - Cursa longitudinală a arborelui de alezare — 1900 mm,
 - Cursa verticală a păpușii — 4 000 mm,
 - Cursa transversală a montantului — 10 500 mm,
- Dimensiuni de gabarit :
- Lungimea 16 000 mm.
 - Lățimea 4 metri
 - Înălțimea 8 metri